

Tytuł modułu: Ewaluacja Wpływu i Pomiar Wyników

Opracowany przez

Streszczenie modułu:

Lekcja 1. Wprowadzenie do ewaluacji wpływu

Cele lekcji:

1. Poznać istotę ewaluacji wpływu
2. Zrozumieć konieczność prowadzenia ewaluacji wpływu
3. Rozróżniać ocenę projektu od ewaluacji wpływu

Ćwiczenie	Cele nauczania
Ćwiczenie 1.1. Przygotowanie/ Przełamywanie lódów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Określić swoje rozumienie ewaluacji wpływu. 2. Zdefiniować swoje oczekiwania odnośnie celów nauczania w obszarze ewaluacji wpływu i pomiaru wyników.
Ćwiczenie 1.2. Praca indywidualna: Definicja i przesłanki ewaluacji wpływu	<ol style="list-style-type: none"> 3. Zweryfikować teorię i praktykę ewaluacji wpływu. 4. Zrozumieć przesłanki ewaluacji wpływu. 5. Rozróżniać ewaluację wpływu od oceny projektu.
Ćwiczenie 1.3. Praca w grupie: Studium przypadku	<ol style="list-style-type: none"> 6. Przeanalizować studium przypadku w celu rozróżnienia ewaluacji wpływu od oceny projektu.
Ćwiczenie 1.4. Projekt & Praktyka: odniesienie do prawdziwego życia	<ol style="list-style-type: none"> 7. Zaprojektować (lub odnieść się do) przykładu z prawdziwego życia i poćwiczyć analizę ewaluacji wpływu wybranych interwencji.
Ćwiczenie 1.5. Test. Sprawdź swoją wiedzę i umiejętności w tym temacie	<ol style="list-style-type: none"> 8. Utrwalenie wiedzy i umiejętności w zakresie podstaw ewaluacji wpływu

Lekcja 2: Wskaźniki ewaluacji wpływu

Cele lekcji:

4. Wykazać się wiedzą na temat wskaźników wpływu
5. Rozumieć podejście RBM (Result-Based Management) – Zarządzanie oparte na wynikach
6. Rozróżniać rodzaje wskaźników ewaluacji wpływu
7. Określać poziom bazowy, główne etapy, cel i ramy czasowe dla interwencji
8. Dowiedzieć się, jak dostarczać analizy ilościowe i jakościowe przy użyciu sygnałów i skali.
9. Nauczyć się, jak stosować wskaźniki w zależności od relacji pomiędzy produktem, rezultatem i oddziaływaniem

Ćwiczenie	Cele nauczania
Ćwiczenie 2.1. Przygotowanie	9. Określenie własnych oczekiwań i efektów uczenia się w zakresie wskaźników ewaluacji wpływu
Ćwiczenie 2.2. Praca indywidualna: Definicja, przesłanki i rodzaje wskaźników ewaluacji wpływu	10. Poznanie teorii stojącej za wskaźnikami ewaluacji wpływu 11. Zrozumienie zasadności stosowania wskaźników ewaluacji wpływu 12. Rozróżnianie różnych typów wskaźników ewaluacji wpływu
Ćwiczenie 2.3. Praca w grupie: Rozważania na temat filmu	13. Dowiedzieć się, jak wybrać najlepsze metody pomiarowe ze standardów i zaprojektować własne wskaźniki.
Ćwiczenie 2.4. Projekt & Praktyka: Określenie sytuacji wyjściowej, docelowej i ram czasowych	14. Zaprojektuj (lub odnieś się do) rzeczywisty przykład i przećwicz identyfikację sytuacji wyjściowej, docelowej i ram czasowych 15. Zaprojektować (lub odnieść się do) rzeczywisty przykład i rozróżnić ilościowe i jakościowe określenia wskaźników za pomocą symboli i skali 16. Zaprojektuj (lub odnieś się do) rzeczywisty przykład i trenuj stosowanie wskaźników zgodnie z relacją pomiędzy produktem, rezultatem i wpływem.
Ćwiczenie 2.5. Test: Sprawdź swoją wiedzę i umiejętności w tym temacie	17. Ugruntowanie wiedzy i umiejętności w zakresie podstaw wskaźników ewaluacji wpływu

Lekcja 3: Kontrfaktyczna ewaluacja wpływu

Cele lekcji:

10. Dowiedz się, jak włączyć kontrfaktyczność do ewaluacji wpływu
11. Dowiedz się, jak wybrać odpowiednie metody w ramach opcji eksperymentalnych, quasi-eksperymentalnych i nieeksperymentalnych.
12. Dowiedz się, jak stworzyć grupę kontrolną w ramach podejścia RCT (Randomised Control Trial/ Randomizowana próba kontrolna)

Ćwiczenie	Cele nauczania
Ćwiczenie 3.1 Przygotowanie	18. Określenie własnych oczekiwań i efektów uczenia się na temat kontrfaktycznej ewaluacji wpływu
Ćwiczenie 3.2 Praca indywidualna: Definicja, przesłanki i metody oceny wpływu scenariuszy kontrfaktycznych	19. Zbadanie teorii leżącej u podstaw kontrfaktycznej oceny wpływu 20. Rozumienie uzasadnienia kontrfaktycznych scenariuszy oceny wpływu 21. Wybrać odpowiednie metody spośród opcji eksperymentalnych, quasi-eksperymentalnych i nieeksperymentalnych. 22. Tworzenie grupy kontrolnej w ramach podejścia RCT (Randomised Control Trial)/ Randomizowanej Grupy Kontrolnej
Ćwiczenie 3.3. Praca w grupie: Rozważania na podstawie filmu	23. Dowiedz się, czy możemy kiedykolwiek poznać sytuację kontrfaktyczną, czy też nie.
Ćwiczenie 3.4. Projekt & Praktyka: od abstrakcyjnego myślenia do rzeczywistości	24. Projekt (lub odniesienie do) rzeczywistego przykładu i identyfikacja praktyki Scenariusza alternatywnego (kontrfaktycznego)
Ćwiczenie 3.5. Test: Sprawdź swoją wiedzę i umiejętności w tym temacie	25. Ugruntowanie wiedzy i umiejętności w zakresie podstaw ewaluacji wpływu wg scenariusza kontrfaktycznego

Lekcja 4: Dobór próby ewaluacji wpływu

Cele lekcji:

13. Dowiedz się, jak dobierać jednostki badawcze w próbie z interesującą Cię populacji, aby precyzyjnie oszacować różnice w wynikach pomiędzy grupą poddaną oddziaływaniu a grupą porównawczą.
14. Dowiedz się, jak określić wielkość próby przy użyciu obliczeń mocy
15. Dowiedz się, jak dostosować procedury doboru próby

Activity	Cele nauczania
Activity 4.1 Przygotowanie	26. Określenie własnych oczekiwań i efektów uczenia się na temat doboru próby ewaluacji wpływu.
Activity 4.2 Praca indywidualna: Definicja, etapy i procedury doboru próby ewaluacji wpływu	27. Zapoznanie się z teorią leżącą u podstaw doboru próby do oceny wpływu 28. Zrozumienie etapów i procedur doboru próby w ramach ewaluacji wpływu
Activity 4.3. Praca w grupie	29. Poznanie oceny wpływu w praktyce
Activity 4.4. Projekt & Praktyka: jak określić rozmiar próby	30. Zaprojektować (lub odnieść się do) rzeczywisty przykład i przećwiczyć określanie wielkości próby
Activity 4.5. Test: Sprawdź swoją wiedzę i umiejętności w tym temacie	31. Ugruntowanie wiedzy i umiejętności w zakresie podstaw doboru próby w ewaluacji wpływu.

Sugerowany czas trwania lekcji:

Lekcja 1: 6/7 godzin

Lekcja 2: 6/7 godzin

Lekcja 3: 6/7 godzin

Lekcja 4: 6/7 godzin

Dla całego modułu: 24/28 godzin

Lekcja 1: Wprowadzenie do ewaluacji wpływu

Cele lekcji:

- 1) Poznać istotę ewaluacji wpływu
- 2) Zrozumieć konieczność prowadzenia ewaluacji wpływu
- 3) Rozróżnić ocenę projektu od ewaluacji wpływu

Ćwiczenie 1.1. Przygotowanie/ Przełamywanie lodów

Zamierzone efekty nauczania:

1. Określić swoje rozumienie ewaluacji wpływu.
2. Definiować swoje oczekiwania odnośnie celów nauczania w obszarze ewaluacji wpływu i pomiaru wyników.

Czas	30 minut – 1 godzina
Treść	 <p>http://actingup.eu Projekt Acting Up służy do wykorzystania technik dramatycznych w edukacji dorosłych. Stanowi on otwarty zasób do wykorzystania przy wyborze np. odpowiedniego scenariusza przełamywania lodów na pierwszą sesję szkoleniową z uczniami.</p>
Zadanie trenera	W zależności od grupy, proszę wybrać najbardziej odpowiednie ćwiczenie przełamujące lody dla budowania zespołu, korzystając z zasobów zaproponowanych powyżej lub wg własnej metodologii.
Zadanie słuchacza	Wykonaj ćwiczenie wybrane przez trenera, pamiętając o podstawowych pytaniach, na które należy odpowiedzieć: <i>Jak rozumiesz pojęcie ewaluacji wpływu w kontekście Twojego zaangażowania w pracę w organizacji reprezentującej trzeci sektor? Jakie są Twoje oczekiwania wobec obecnej lekcji?</i>
Wykorzystane materiały	http://actingup.eu
Dotyczy celów #	1-2

Ćwiczenie 1.2. Praca indywidualna: definicja i przesłanki ewaluacji wpływu

Zamierzone efekty nauczania:

3. Zweryfikować teorię i praktykę ewaluacji wpływu
4. Zrozumieć przesłanki ewaluacji wpływu
5. Rozróżniać ewaluację wpływu od oceny projektu

Czas	2 godziny
Treść	<p>DEFINICJA:</p> <p>Ewaluacja wpływu służy do oceny wkładu interwencji (projektu, programu, polityki, ...) w osiągnięcie jakiegoś wyniku lub celu. Analizuje się wpływ interwencji na populację docelową i określa, jak duży jest ten wpływ.</p> <p>Oddziaływanie może być:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zamierzone lub niezamierzone, - pozytywne lub negatywne, - długoterminowe lub krótkoterminowe. <div data-bbox="378 990 1230 1308" data-label="Image"> </div> <p>W ewaluacji oddziaływania próbuje się zidentyfikować wyraźny związek między przyczynami i efektami oraz wyjaśnić, jak interwencja zadziałała i dla kogo.</p> <p>Ewaluacja wpływu pokazuje, czy wymierne zmiany w życiu ludzi można przypisać danej interwencji.</p> <p>DLACZEGO WARTO PRZEPROWADZIĆ EWALUACJĘ WPŁYWU?</p> <p>Ewaluacja wpływu może pomóc organizacjom:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Podjąć decyzję o tym, czy zwiększać skalę projektów o udowodnionym pozytywnym wpływie, czy też zaprzestać realizacji projektów lub programów, które nie przynoszą żadnych efektów; o Usprawnić opracowywanie projektów, programów i polityk rozwojowych; o Porównać różne projekty lub programy pod względem ich skuteczności.

RÓŻNICA MIĘDZY OCENĄ PROJEKTU A EWALUACJĄ WPŁYWU

Ocena projektu

Skupienie się na pomyślnym dostarczeniu usługi/wdrożenia/operacji.

Ewaluacja wpływu

Nacisk kładzie się na to, czy projekt lub program miał (przyczynowy) wpływ na życie grupy docelowej (grup docelowych) (i dlaczego lub dlaczego nie).

FILM 1 godzina!

<https://www.youtube.com/watch?v=N764LUjj6Mw>

(Kanał Youtube posiada funkcję automatycznego tłumaczenia na wybrany język)

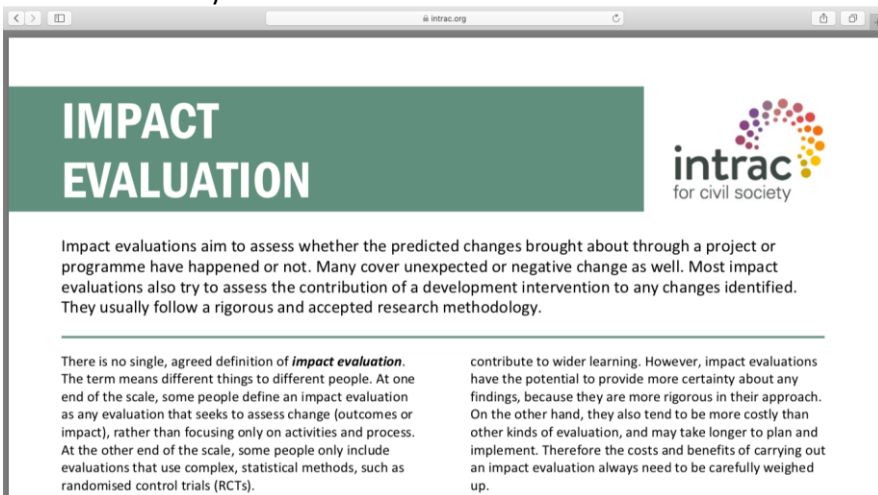
PREZENTACJA 26 slajdy!

<https://www.slideshare.net/crlmgn/impact-evaluation-23664200>

Źródło w języku angielskim (zalecane użycie tłumacza np. deepl.com)

	<p>CZYTANIE 4 strony!</p> <p>https://www.intrac.org/wpcms/wp-content/uploads/2017/01/Impact-evaluation.pdf</p> <p><i>Źródło w języku angielskim (zalecane użycie tłumacza np. deepl.com)</i></p>
Zadanie trenera	Zorganizuj wspólną lub indywidualną naukę podanych treści. Pomagaj uczącym się w przypadku, gdy potrzebne są dalsze wskazówki lub wyjaśnienia.
Zadanie słuchacza	Studuj indywidualnie dostarczone treści lub dołącz do wspólnej sesji zorganizowanej przez Trenera. Rób notatki do następnych zajęć; nie wahaj się zadawać pytań, dziel się swoimi przemyśleniami z innymi uczestnikami/tutorem, skup się na praktycznych aspektach zdobywanej wiedzy odnosząc się do wyzwań, które napotykasz w NGO, w której jesteś zaangażowany na co dzień.
Wykorzystane materiały	Zasoby internetowe: filmy, prezentacje, artykuły (przykłady powyżej).
Dotyczy celów #	1-3

Ćwiczenie 1.3. Praca w grupie: studium przypadku

Zamierzone efekty nauczania:

6. Przeanalizować studium przypadku w celu rozróżnienia ewaluacji wpływu od oceny projektu

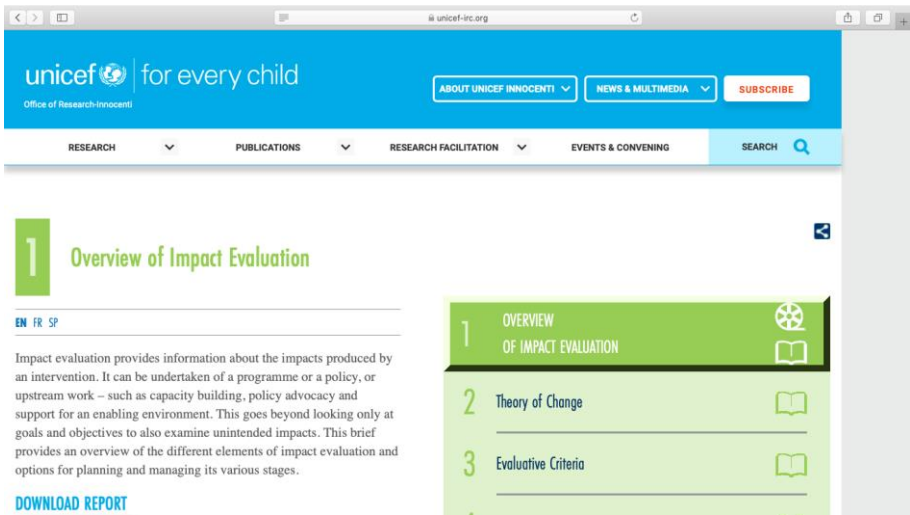
Czas	1 godzina
Treść	<p>Zadanie 1: Studium przypadku</p> <p>Wyobraź sobie projekt lub program rozwojowy, którego celem jest poprawa zdrowia dzieci w wybranym kraju poprzez budowę publicznych pomp wodnych.</p> <p>Zadanie: Proszę spróbować rozróżnić, co w tym przypadku byłoby ewaluacją projektu, a co ewaluacją wpływu.</p>
Zadanie trenera	<p>Ułatwiał pracę indywidualną lub grupową, aby uczniowie mogli w końcu dojść do poprawnej odpowiedzi. Wykorzystaj techniki dostosowane do sytuacji, np. burzę mózgów, podział grupy na mniejsze zespoły, dyskusję indywidualną itp.</p> <p><i>Poprawna odpowiedź: W powyższym przykładzie ewaluacja przyjrzałaby się temu, czy w ramach projektu udało się zbudować pompy wodne i ile osób z nich korzysta, natomiast ewaluacja wpływu ma na celu ocenę, czy budowa pomp wodnych doprowadziła do poprawy zdrowia.</i></p>
Zadanie słuchacza	Postępuj zgodnie z instrukcjami trenera. Zastanów się nad przykładem, zanotuj, co w tym przypadku zakwalifikowałbyś jako ewaluację wpływu. Podziel się i przedyskutuj swoje przemyślenia w grupie lub indywidualnie z tutorem. Dojdź do ostatecznych wniosków i znajdź prawidłową odpowiedź.
Wykorzystane materiały	Tablica i kreda/ tablica i marker/ tablica inteligentna Papierowe notatki i markery/ odpowiednik TIK (komputery/ laptopy/ smartfony)
Dotyczy celu #	3

Ćwiczenie 1.4: Projekt & Praktyka: odniesienie do prawdziwego życia

Zamierzone efekty nauczania:

7. Zaprojektować (lub odnieść się do) przykładu z prawdziwego życia i poćwiczyć analizę ewaluacji wpływu wybranych interwencji

Czas	1 godzina
Treść	<p style="text-align: center;">Zadanie 2: Działanie refleksyjne dla lidera lub zespołu organizacji pozarządowej</p> <p style="text-align: center;"><u><i>Opcja 1 (najbardziej pożądana)</i></u></p> <p>Proszę przeanalizować obecne działania prowadzone przez Państwa organizację lub organizację pozarządową (NPI), którą uważają Państwo za użyteczną w Państwa regionie. Zdecydujcie, jaki wpływ byłby pożądanym do oceny w ramach wybranego projektu/programu.</p> <p>Przedyskutuj to w zespole i/lub podziel się i skonsultuj swoje przemyślenia z tutorem on-line lub twarzą w twarz.</p> <p style="text-align: center;"><u><i>Opcja 2 (scenariusz alternatywny)</i></u></p> <p>Wybierz studia przypadków przedstawione poniżej i postępuj zgodnie z tymi samymi instrukcjami, co powyżej:</p> <p style="text-align: center;">a) ATWORK (studium przypadku)</p> <p>https://atwork-project.eu/pl/</p>

	<p>b) UNICEF (studium przypadku)</p> <p>https://www.unicef-irc.org/KM/IE/impact_1.php</p> <p><i>Raport 20 stron & Wideo 8 minut!</i></p> <p><i>Źródło w języku angielskim (zalecane użycie translatora np. deepl.com)</i></p>
Zadanie trenera	Jest to zadanie oparte na projektowaniu i szkoleniu. Upewnij się, że wszystkie etapy projektowania i szkolenia są zakończone zgodnie z metodologią DBE (patrz: Załącznik do programu nauczania).
Zadanie słuchacza	Postępuj zgodnie z instrukcjami trenera. Zdecyduj indywidualnie lub w grupie, którą opcję wybrać, a następnie wykonaj ćwiczenie w oparciu o rzeczywisty kontekst z własnego doświadczenia lub zaproponowane przykłady.
Wykorzystane materiały	Otwarte zasoby w Internecie (linki dostępne powyżej).
Dotyczy celów #	1-3

Ćwiczenie 1.5: Test: Sprawdź swoją wiedzę i umiejętności w temacie

Zamierzone efekty nauczania:

8. Utrwalenie wiedzy i umiejętności w zakresie podstaw ewaluacji wpływu

Czas	30 minut – 1 godzina								
Treść	<p>! Ważna uwaga: Poprawne odpowiedzi nie są widoczne dla uczestników.</p> <p>Kwiz 1/ Prawda (P) czy Fałsz (F)</p> <ol style="list-style-type: none"> EW* ma na celu ocenę wpływu interwencji na osiągnięcie celu. P/F Interwencja może być rozumiana jako projekt, program, polityka. P/F EW* NIE określa ilościowo jak duży był ten wpływ. P/F Ocena projektu oznacza to samo co EW*. P/F Nie ma potrzeby, aby organizacje prowadziły EW*. P/F EW* pokazuje zmiany w życiu ludzi po interwencji. P/F EW* wyjaśnia, jak interwencja zadziałała i dla kogo. P/F <p><i>EW* = Ewaluacja wpływu</i></p> <p>Kwiz 2/ Przeciągnij i upuść</p> <p>Proszę wybrać z ramki jedną cechę, która NIE charakteryzuje wpływu:</p> <table> <tr> <td>zamierzony</td> <td>negatywny</td> <td>krótkoterminowy</td> <td>wymierny</td> </tr> <tr> <td>długoterminowy</td> <td>niezamierzony</td> <td>abstrakcyjne</td> <td>pozytywny</td> </tr> </table> <p><i>Poprawna odpowiedź: abstrakcyjny</i></p>	zamierzony	negatywny	krótkoterminowy	wymierny	długoterminowy	niezamierzony	abstrakcyjne	pozytywny
zamierzony	negatywny	krótkoterminowy	wymierny						
długoterminowy	niezamierzony	abstrakcyjne	pozytywny						
Zadanie trenera	Wspieraj proces testowania. Sprawdź wiedzę uczniów po zakończeniu lekcji. Kwizy mogą być przeprowadzane indywidualnie lub w grupie. Ważnym aspektem na koniec lekcji powinno być porównanie wyników z wszystkimi uczestnikami i ich omówienie.								
Zadanie słuchacza	Postępuj zgodnie z instrukcjami trenera. Nie wahaj się pytać, jeśli coś jest niejasne. Zdecydujcie indywidualnie lub w grupie, jakie odpowiedzi są poprawne.								
Wykorzystane materiały	Testy sprawdzające w wersji papierowej lub on-line.								
Dotyczy celów #	1-3								

Lekcja 2: Wskaźniki ewaluacji wpływu

Cele lekcji:

- 4) Wykazać się wiedzą na temat wskaźników wpływu
- 5) Rozumieć podejście RBM – Zarządzanie oparte na wynikach
- 6) Rozróżniać rodzaje wskaźników ewaluacji wpływu
- 7) Określać poziom bazowy, główne etapy, cel i ramy czasowe dla interwencji
- 8) Dostarczać analizy jakościowe i ilościowe przy użyciu sygnałów i skali
- 9) Stosować wskaźniki w zależności od relacji pomiędzy produktem, rezultatem i oddziaływaniem

Ćwiczenie 2.1. Przygotowanie

Zamierzone efekty nauczania:

9. Określenie własnych oczekiwań i efektów uczenia się w zakresie wskaźników ewaluacji wpływu

Czas	30 minut – 1 godzina
Treść	 <p>http://www.social-impact-navigator.org/impact-analysis/indicators/types-of-indicators/ (Źródło w j.ang, zalecany translator np. deepl.com)</p> <p>Wprowadzające ćwiczenie: czytanie 10 minut!</p>
Zadanie trenera	Zorganizuj wspólne czytanie tekstu zaproponowanego powyżej. Skonfrontuj wiedzę przekazaną w ramach ćwiczenia wprowadzającego do krótkiej lektury z oczekiwaniami uczestników wobec bieżącej lekcji.
Zadanie słuchacza	Wykonaj ćwiczenie wybrane przez trenera, pamiętając o podstawowych pytaniach, na które należy odpowiedzieć: <i>Jakie są wasze oczekiwania wobec obecnej lekcji?</i>
Wykorzystane materiały	Artykuł z Internetu (sugerowany powyżej lub podobny)
Dotyczy celów #	4 & 6

Ćwiczenie 2.2. Praca indywidualna: definicja, przesłanki i rodzaje wskaźników ewaluacji wpływu

Zamierzone efekty nauczania:

10. Poznanie teorii stojącej za wskaźnikami ewaluacji wpływu
11. Zrozumienie zasadności stosowania wskaźników ewaluacji wpływu
12. Rozróżnianie różnych typów wskaźników ewaluacji wpływu

Czas	2 godziny
Treść	<p style="text-align: center;"><u>DEFINICJA:</u></p> <p>Wskaźniki oddziaływania monitorują postęp w osiąganiu celów naszych działań, które zazwyczaj odnoszą się do pewnego rodzaju krótkoterminowych zmian. Wskaźniki pomagają nam wykazać postępy, gdy sprawy idą w dobrym kierunku, i zapewniają wczesne sygnały ostrzegawcze, gdy sprawy idą źle. Pomaga to w określeniu zmian, które należy wprowadzić w strategii i praktyce organizacyjnej w wyniku analizy oceny wpływu projektów. Ciągłe monitorowanie wskaźników również ułatwia skuteczną ewaluację.</p> <p>Wskaźniki informują nas, że interesująca nas zmiana ma miejsce.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div> <p style="text-align: center;"><u>DLACZEGO ZALECA SIĘ STOSOWANIE WSKAŹNIKÓW ODDZIAŁYWANIA?</u></p> <p>Wskaźniki mogą pomóc:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Mierzyć postępy i osiągnięcia; o Wyjaśnić spójność pomiędzy działaniami, produktami, rezultatami i celami; o Zapewnić legitymizację i odpowiedzialność wobec wszystkich interesariuszy poprzez wykazanie postępów; o Ocenic wydajność projektu i pracowników.

Celem wskaźników oddziaływania jest wspieranie efektywności w procesach planowania, wdrażania, monitorowania, raportowania i ewaluacji - stanowiąc pełne spektrum zarządzania opartego na rezultatach (RBM*).

!!!Ważna uwaga: Wskaźniki tylko wskazują; nie wyjaśniają!!!

RODZAJE WSKAŹNIKÓW

Według UNDP (Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju) w oparciu o RBM*.

1. **Wskaźniki sytuacyjne (wpływu)**, które dają szeroki obraz tego, czy zmiany rozwojowe, które mają znaczenie, rzeczywiście zachodzą;
2. **Wskaźniki rezultatu**, które oceniają postęp w stosunku do określonych rezultatów;
3. **Wskaźniki produktu**, które oceniają postępy w zakresie określonych działań operacyjnych.

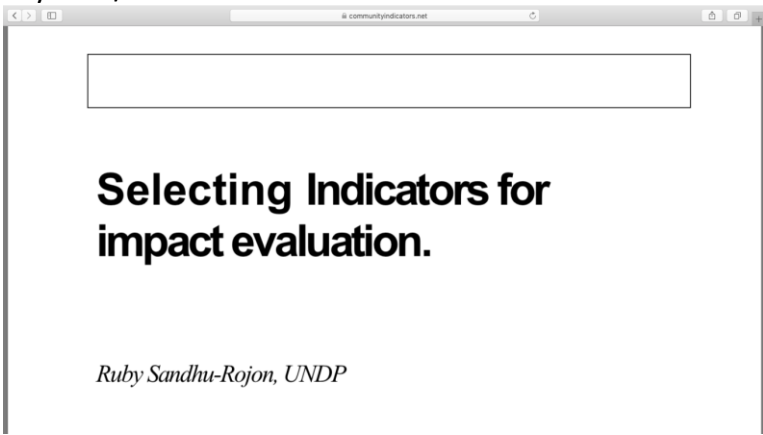
Prezentacja/ *28 slajdów!*

<https://www.slideshare.net/Makewa/62-me-indicators>

(Źródło w j.ang, zalecany translator np. deepl.com)

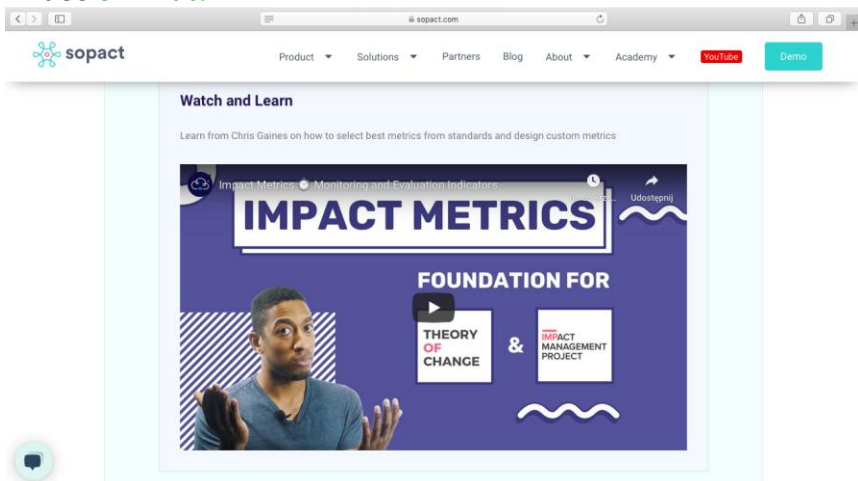

	<p>Czytanie/ 19 stron!</p> <p>https://communityindicators.net/wp-content/uploads/2018/01/Selecting-Indicators-for-Impact-Evaluation.pdf</p>
Zadanie trenera	Zorganizować wspólne lub indywidualne studiowanie podanych treści. Pomagać uczącym się w przypadku, gdy potrzebne są dalsze wskazówki lub wyjaśnienia.
Zadanie słuchaczy	Studuj indywidualnie dostarczone treści lub dołącz do wspólnej sesji zorganizowanej przez Trenera. Rób notatki do następnych zajęć; nie wahaj się zadawać pytań, dziel się swoimi przemyśleniami z innymi uczestnikami/tutorem, skup się na praktycznym aspekcie zdobywanej wiedzy, odnosząc się do wyzwań, jakie napotykasz w działaniach prowadzonych w ramach krajowych inicjatyw obywatelskich, w które jesteś zaangażowany na co dzień.
Wykorzystane materiały	Zasoby internetowe: filmy, prezentacje, artykuły (przykłady powyżej).
Dotyczy celów #	4-6

Ćwiczenie 2.3. Praca w grupie: Rozważania na temat filmu

Zamierzone efekty nauczania:

13. Dowiedzieć się, jak wybrać najlepsze metody pomiarowe ze standardów i zaprojektować własne wskaźniki

Czas	1 godzina
Treść	<p>Zadanie 1/ Rozważania na temat filmu</p> <p>Wideo <i>6 minut!</i></p> <p>https://www.sopact.com/perspectives/impact-indicators (Źródło w j.ang, zalecany translator np. deepl.com)</p> <p><i>Zadanie:</i> Proszę obejrzeć powyższy film na temat "Impact metrics" i odpowiedzieć na 5 pytań zadanych przez prelegenta, aby zidentyfikować najlepsze wskaźniki wpływu dla Państwa organizacji.</p>
Zadanie trenera	Ułatwiał pracę indywidualną lub grupową tak, aby uczestnicy mogli w końcu dojść do odpowiedzi na 5 pytań. Wykorzystaj techniki dostosowane do sytuacji, np. burzę mózgów, podział grupy na mniejsze zespoły, dyskusję indywidualną itp.
Zadanie słuchaczy	Postępuj zgodnie z instrukcjami trenera. Zastanów się nad filmem; zrób notatki z propozycjami odpowiedzi. Podziel się i przedyskutuj swoje przemyślenia w grupie lub indywidualnie z tutorem. Dojdźcie do wniosków końcowych i znajdźcie potrzebne rozwiązania.
Wykorzystane materiały	Tablica i kreda/ tablica i marker/ tablica inteligentna Papierowe notatki i markery/ odpowiednik TIK (komputery/ laptopy/ smartfony)
Dotyczy celów #	6,8,9

Ćwiczenie 2.4: Projekt & Praktyka:

Określenie sytuacji wyjściowej, docelowej i ram czasowych

Zamierzone efekty nauczania:

14. Zaprojektuj (lub odnieś się do) rzeczywisty przykład i przećwicz identyfikację sytuacji wyjściowej, docelowej i ram czasowych
15. Zaprojektować (lub odnieść się do) rzeczywisty przykład i rozróżnić ilościowe i jakościowe określenia wskaźników za pomocą symboli i skali
16. Zaprojektuj (lub odnieś się do) rzeczywisty przykład i trenuj stosowanie wskaźników zgodnie z relacją pomiędzy produktem, rezultatem i wpływem

Czas	2 godziny
Treść	<p style="text-align: center;"><u>Opcja 1:</u></p> <p>Przeanalizuj przykład z lekcji 1</p> <p>Wyobraź sobie projekt lub program rozwojowy, którego celem jest poprawa zdrowia dzieci w wybranym kraju poprzez budowę publicznych pomp wodnych.</p> <p style="text-align: center;"><u>Opcja 2:</u></p> <p>Zaprojektujcie lub odnieście poniższe działania do rzeczywistych interwencji.</p> <p style="text-align: center;"><u>POZIOM BAZOWY, CEL I RAMY CZASOWE</u></p> <p>Wskaźniki wymagają punktu odniesienia, celu i ram czasowych, aby mogły być użyteczne w weryfikacji wyników interwencji rozwojowej (co oznacza, że wskaźniki oddziaływania służą zarówno postępowi, jak i zmianie). Umożliwia to wykazanie zmian zachodzących w czasie. Sytuacja wyjściowa to sytuacja przed rozpoczęciem programu lub działania i stanowi punkt wyjścia dla monitorowania rezultatów. Cel to sytuacja oczekiwana na koniec programu lub działania. Pomiędzy poziomem odniesienia a celem może być kilka kamieni milowych, które odpowiadają oczekiwanym wynikom w okresowych odstępach czasu. Ramy czasowe odnoszą się do obserwacji podjętych w określonych punktach w czasie lub w danym okresie.</p> <p style="text-align: center;">Zadanie 2/ Ćwiczenie z określania ram czasowych</p> <p>Proszę wybrać projekt/program, który Państwa organizacja zamierza zrealizować w najbliższej przyszłości i określić realistyczne ramy czasowe jego realizacji. Należy pamiętać o jasnym określeniu poziomu bazowego, celu i kamieni milowych.</p> <p>Inną alternatywą jest skorzystanie z przykładu podanego powyżej.</p>

ILOŚCIOWE I JAKOŚCIOWE WYRAŻANIE WSKAŹNIKÓW

SYGNAŁY I SKALA

Wskaźniki ilościowe są liczbowe.

Wskaźniki jakościowe wykorzystują kategorie klasyfikacji i/lub opierają się na indywidualnych spostrzeżeniach, np. podawanych w odpowiedziach na kwestionariusze ankiet. Wskaźniki mogą zawierać różne rodzaje "**sygnałów**" - innymi słowy, sposób wyrażania wskaźnika - takie jak liczby, systemy rankingowe lub zmiany w poziomie aprobaty użytkowników. Sygnał charakteryzuje się również "**skalą**" obserwacji. *Przykład: wskaźnik "65% zapisanych uczniów kończy szkołę średnią" zawiera sygnał procentowy ze skalą 65%.*

Dodatkowe uwagi i wskazówki:

Wskaźniki powinny być konkretne (kiedy używamy wskaźnika "Zmniejszenie liczby/procentu w stosunku do...", powinniśmy dokładnie odnieść się do tego, jaką konkretnie populację mamy na myśli, np. grupę docelową projektu/ogólną populację kraju/społeczność lokalną).

Terminologia powinna być mierzalna i jednoznaczna (np. w zakresie definiowania tego, co znaczy "właściwie" lub "przetwać" - przetwać jak długo itd.)

Zadanie 3/ Przeanalizuj poniższe tabele

Tabela 1: Wskaźniki wg relacji między produktem, rezultatem i oddziaływaniem

Obszar Wynik	Dostawy wody	Wzmacnianie kobiet	Środowisko	Prawa człowieka
Produkt	Liczba i rodzaj zainstalowanych studni	Liczba pożyczek udzielonych i spłaconych zgodnie z umową	Liczba gatunków prawidłowo zasadzonych i przetrwałych.	Liczba i kategoria osób, którym udzielono szkolenia lub innego rodzaju wsparcia
Rezultat(y)	Liczba i odsetek ludności z trwałą dostępnością czystej wody do właściwego użytku domowego	Odsetek kobiet o zwiększonym dochodzie do dyspozycji, poszerzającym możliwości pełnienia różnych ról społecznych i ekonomicznych	Ponowne zalesianie nowych obszarów i stosowanie zrównoważonych praktyk rolniczych. Lepsze możliwości ekonomiczne dla społeczności lokalnych lub odizolowanych	Bardziej aktywne wotum nieufności wobec polityków i organów egzekwujących prawo. Większe środki finansowe przeznaczane przez rząd na monitorowanie i przeciwdziałanie naruszeniom praw człowieka
Oddziaływanie	Zmniejszenie złego stanu zdrowia i śmiertelności	Lepsza kontrola ekonomiczna, wybór i status w stosunku do mężczyzn	Utrzymanie lub zwiększenie obszarów leśnych	Bardziej przejrzyste i odpowiedzialne zachowanie państwa oraz zmniejszenie liczby aresztowań politycznych

	Tabela 2: Przykłady sygnałów i skali wskaźników rezultatu i produktu			
	Wskaźniki jakościowo-kategorialne.			
	Sygnał	Skala	Wskaźnik rezultatu	Wskaźnik produktu
	Istnienie	Tak/ Nie	Ustawa o samorządzie lokalnym przyjęta/nieprzyjęta	Zalecenie polityczne przedłożone/nie przedłożone
	Kategoria	Np. X, Y czy Z	Poziom ukierunkowania polityki SHD** "wysoki", "średni" lub "niski".	Ubóstwo analizowane w "regionie wschodnim", "zachodnim" lub "krajowym".
	Wskaźniki ilościowe/liczbowe			
	Sygnał	Skala	Wskaźnik rezultatu	Wskaźnik produktu
	Liczba	Np. 1,20 lub 5'000	Liczba nowych miejsc pracy utworzonych w sektorze małych przedsiębiorstw	Liczba przeszkolonych przedsiębiorców
	Procent	Np. 12% lub 95%	Procentowy udział ludności wiejskiej z dostępem do podstawowej opieki zdrowotnej	Procentowy udział w budżecie państwa środków przeznaczonych na sektory społeczne
	Współczynnik	Np. 1/3 lub 125 na 100'000	Stosunek liczby uczęszczających do szkół kobiet do liczby mężczyzn	Stosunek liczby przeszkolonych postów płci żeńskiej do liczby postów płci męskiej
SHD** - Sustainable Human Development (Zrównoważony rozwój człowieka)				
Zadanie trenera	Jest to ćwiczenie bazujące na projektowaniu i szkoleniu. Upewnij się, że wszystkie etapy projektowania i szkolenia są zakończone zgodnie z metodologią DBE (patrz: Załącznik do programu nauczania).			
Zadanie słuchacza	Postępuj zgodnie z wytycznymi trenera. Zdecyduj indywidualnie lub w grupie, którą opcję wybierzesz, a następnie wykonaj ćwiczenia w oparciu o rzeczywisty kontekst z własnego doświadczenia lub zaproponowane przykłady.			
Wykorzystane materiały	Otwarte zasoby w Internecie (linki dostępne powyżej).			
Dotyczy celów #	7-9			

Ćwiczenie 2.5: Test: Sprawdź swoją wiedzę i umiejętności w tym temacie

Zamierzone efekty nauczania

17. Ugruntowanie wiedzy i umiejętności w zakresie podstaw wskaźników ewaluacji wpływu

Czas	30 minut – 1 godzina
Treść	<p>! Ważna uwaga: Poprawne odpowiedzi nie są widoczne dla uczących się.</p> <p>Kwiz 1/ Dopasowanie</p> <p>Proszę dopasować wskaźnik (A,B,C) do jego typu (1,2,3)</p> <p>1. Sytuacyjny (wpływ); 2. Wynik; 3. Rezultat</p> <p>A. Liczba zainstalowanych studni</p> <p>B. HDI - Wskaźnik Rozwoju Społecznego</p> <p>C. Szacunkowa liczba ludności z dostępem do Internetu</p> <p><i>Poprawna odpowiedź: 1B; 2C; 3A</i></p> <p>Kwiz 2/ Prawda czy Fałsz</p> <p>1. Wskaźniki wpływu pokazują postęp, gdy sprawy idą źle. P/F</p> <p>2. Wskaźniki nie tylko wskazują, ale również wyjaśniają. P/F</p> <p>3. Wskaźniki wpływu są użyteczne przy wysyłaniu wczesnych sygnałów ostrzegawczych P/F</p> <p>4. RBM z ang. oznacza zarządzanie oparte na wynikach P/F</p> <p>5. Współczynnik jest przykładem sygnału wskaźników ilościowych P/F</p> <p>6. TAK/NIE to przykład skali wskaźników jakościowych P/F</p> <p>7. Wskaźniki nie wymagają wykazania zmian w czasie P/F</p>
Zadanie trenera	Wspieraj proces testowania. Sprawdź wiedzę uczniów po zakończeniu lekcji. Kwizy mogą być przeprowadzane indywidualnie lub w grupie. Ważnym elementem na koniec lekcji powinno być porównanie wyników z wszystkimi uczestnikami i ich omówienie.
Zadanie słuchacza	Postępuj zgodnie z instrukcjami trenera. Nie wahaj się pytać, jeśli coś jest niejasne. Zdecydujcie indywidualnie lub w grupie, jakie odpowiedzi są poprawne.
Wykorzystane materiały	Testy sprawdzające w wersji papierowej lub on-line.
Dotyczy celów #	4-9

Lekcja 3: Kontrfaktyczna ewaluacja wpływu

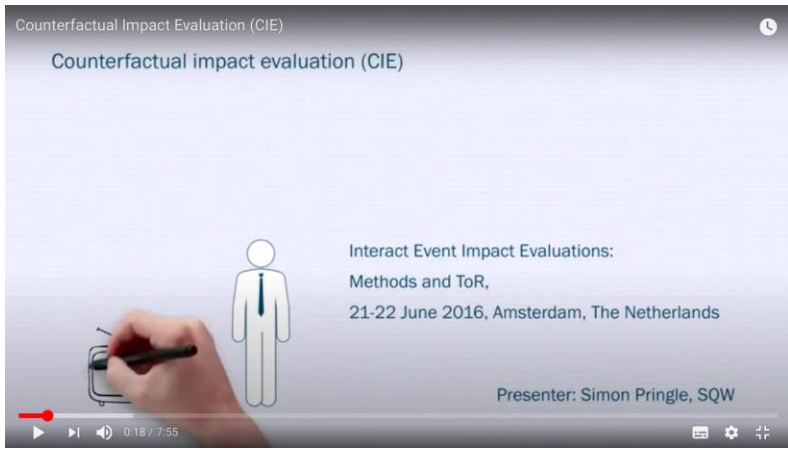

Cele lekcji:

- 10) Dowiedz się, jak włączyć kontrfaktyczność do ewaluacji wpływu
- 11) Dowiedz się, jak wybrać odpowiednie metody w ramach opcji eksperymentalnych, quasi-eksperymentalnych i nieeksperymentalnych
- 12) Dowiedz się, jak stworzyć grupę kontrolną w ramach podejścia RCT (Randomised Control Trial/ Randomizowana Próba Kontrolna)

Ćwiczenie 3.1. Przygotowanie

Zamierzone efekty nauczania:

18. Określenie własnych oczekiwań i efektów uczenia się na temat kontrfaktycznej ewaluacji wpływu

Czas	30 minut – 1 godzina
Treść	<p>WIDEO Ćwiczenie wprowadzające Oglądanie wideo 8 minut!</p> <div data-bbox="370 902 1161 1350"> </div> <p>https://www.youtube.com/watch?v=GqJLErBrk00</p> <p><i>(Kanał Youtube posiada funkcję automatycznego tłumaczenia na wybrany język)</i></p> <p>Materiały w języku polskim: Czytanie wprowadzające dla osób władających językiem polskim 16 slajdów!</p> <div data-bbox="467 1536 1157 1921"> </div> <p>https://docplayer.pl/7771188-Wykorzystanie-metod-kontrfaktycznych-w-badaniach-ewaluacyjnych.html</p>

Zadanie trenera	Zorganizowanie wspólnego oglądania filmu i czytania zaproponowanego powyżej. Skonfrontuj wiedzę dostarczoną w ramach krótkich ćwiczeń wprowadzających w oglądanie wideo i/lub czytanie z oczekiwaniami uczestników wobec bieżącej lekcji.
Zadanie słuchacza	Wykonaj ćwiczenie wybrane przez trenera, pamiętając o podstawowych pytaniach, na które należy odpowiedzieć: <i>Jakie są wasze oczekiwania wobec obecnej lekcji?</i>
Wykorzystane materiały	Informacje z Internetu (sugerowane powyżej lub podobne)
Dotyczy celu #	10

Ćwiczenie 3.2.

Praca indywidualna: definicja i przesłanki metody oceny wpływu scenariuszy kontrfaktycznych

Zamierzone efekty nauczania:

- 19) Zbadanie teorii leżącej u podstaw kontrfaktycznej oceny wpływu
- 20) Rozumienie uzasadnienia kontrfaktycznych scenariuszy oceny wpływu
- 21) Wybrać odpowiednie metody spośród opcji eksperymentalnych, quasi-eksperymentalnych i nieeksperymentalnych
- 22) Tworzenie grupy kontrolnej w ramach podejścia RCT (Randomised Control Trial/ Randomizowanej Grupy Kontrolnej)

Czas	2 godziny
Treść	<p style="text-align: center;"><u>KONTRFAKTYCZNY? CO TO ZNACZY?</u></p> <p>W ewaluacji wpływu korzystne (choć trudne) byłoby uwzględnienie kontrfaktycznego scenariusza, aby porównać zaobserwowane wyniki z tymi, których można by się spodziewać, gdyby interwencja NIE została wdrożona.</p> <p style="text-align: center;"><u>Trudności</u></p> <p>Opracowanie dokładnego oszacowania tego, co by się stało, gdyby nie było interwencji może być trudne, ponieważ brak interwencji wpłynąłby na sytuację w sposób, którego nie można przewidzieć.</p> <p><i>Przykład: można wykazać, że rozwój infrastruktury społeczności lokalnej w zakresie hodowli ryb przeznaczonych do konsumpcji i sprzedaży był bezpośrednim wynikiem projektu lokalnego, ale nie można z całą pewnością stwierdzić, że nie doszłoby do tego w przypadku braku projektu (być może w wyniku realizacji alternatywnego projektu przez inną organizację).</i></p>

JAK PORÓWNAĆ STAN FAKTYCZNY Z KONTRFAKTYCZNYM?

Opcje eksperymentalne (lub projekty badawcze):

Grupa kontrolna: porównanie niepoddanej interwencji próby badawczej ze wszystkimi innymi grupami lub próbami w badaniu.

Opcje quasi-eksperymentalne (lub projekty badawcze):

Różnica w Różnicy (lub Podwójna Różnica): porównuje się różnicę przed i po dla grupy otrzymującej interwencję (w przypadku, gdy nie zostali oni losowo przydzieleni) z różnicą przed i po dla tych, którzy nie otrzymali interwencji.

Zmienne instrumentalne: metoda stosowana do szacowania efektu przyczynowego interwencji.

Dopasowanie na podstawie osądu: grupa porównawcza jest tworzona poprzez znalezienie dopasowania dla każdej osoby lub miejsca w grupie badanej na podstawie osądu badacza o tym, które zmienne są ważne.

Dopasowanie porównawcze: uczestnicy są dopasowywani do osób nie biorących udziału w badaniu pod względem zmiennych, które uważane są za istotne. Może być trudno dokonać odpowiedniego dopasowania pod względem wszystkich istotnych kryteriów.

Oceny skłonności: statystyczne tworzenie porównywalnych grup w oparciu o analizę czynników, które wpłynęły na skłonność ludzi do uczestnictwa w programie.

Sekwencyjna alokacja: grupa poddana działaniu programu i grupa porównawcza są tworzone poprzez sekwencyjną alokację (np. co 3 osoba na liście).

Statystycznie stworzone dane kontrfaktyczne: opracowanie modelu statystycznego, takiego jak analiza regresji, w celu oszacowania, co by się stało, gdyby nie było interwencji.

Opcje nieeksperymentalne:

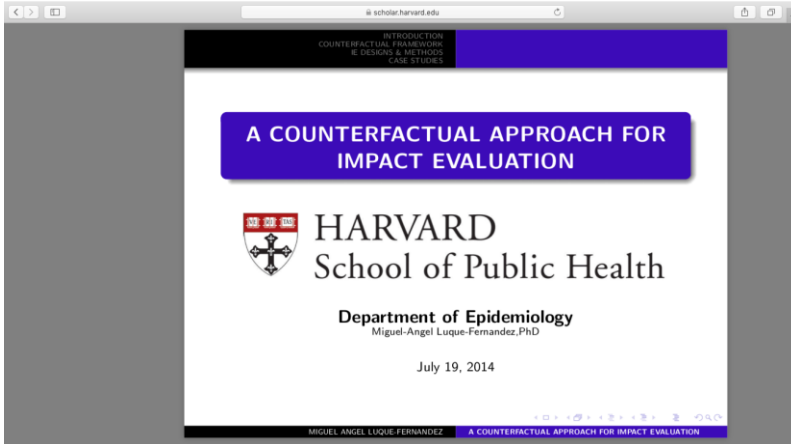
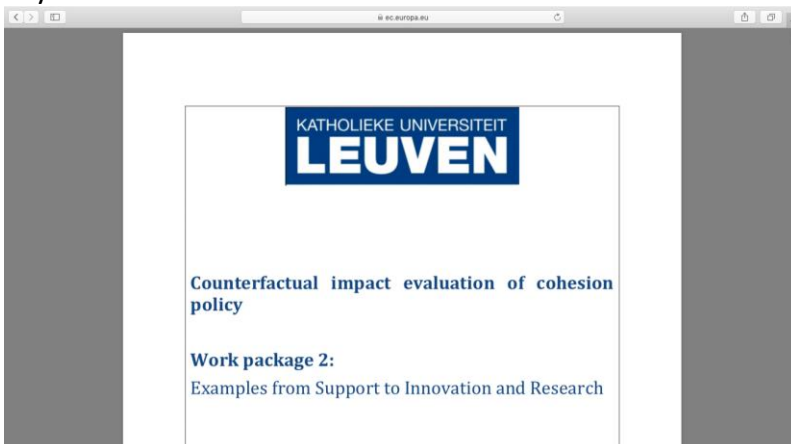
Kluczowy Informator: poproszenie ekspertów w tego typu programach lub w społeczności lokalnej o przewidzenie, co by się stało, gdyby nie było interwencji.

Logicznie skonstruowany kontrfaktyczny scenariusz: wykorzystanie linii bazowej jako szacunku kontrfaktycznego. Śledzenie procesu może wspierać tę analizę na każdym etapie teorii zmiany.

Podjęcia: Randomized Controlled Trial (RCT)

– Randomizowana Próba Kontrolna:

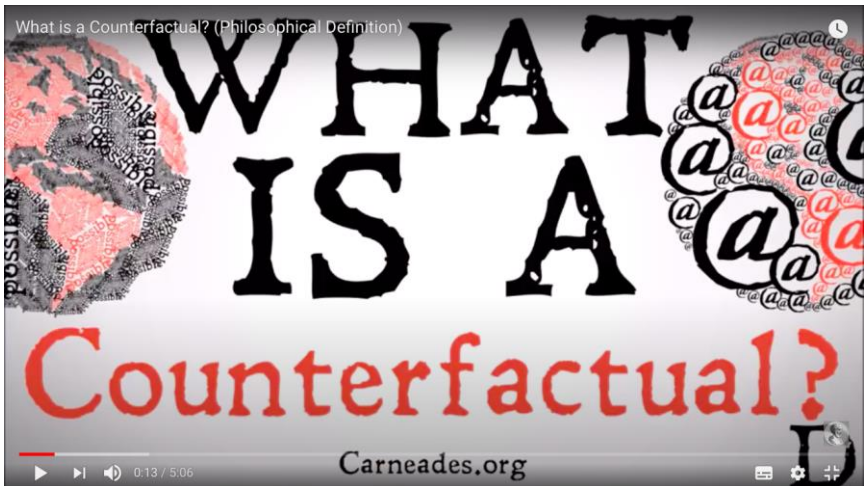
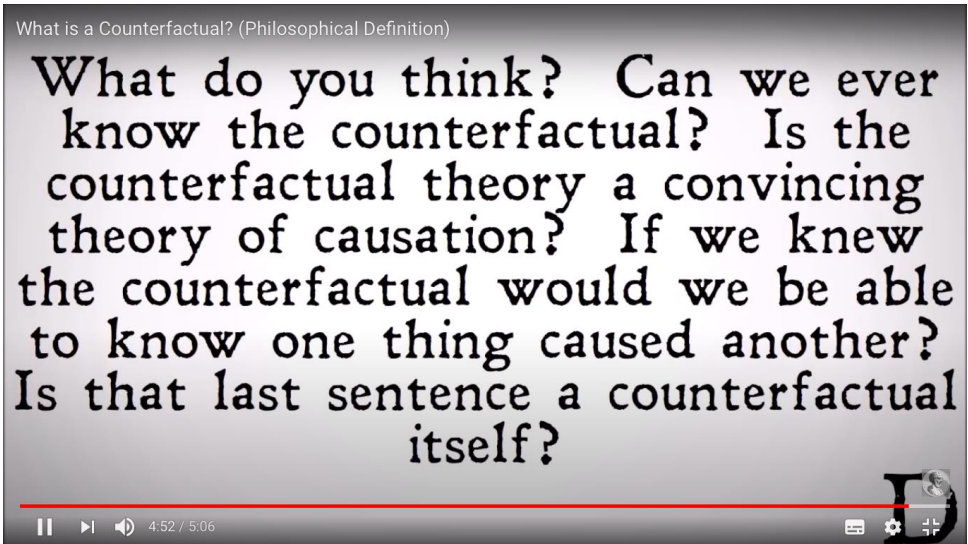
stworzenie grupy kontrolnej i porównanie jej z jedną lub kilkoma grupami poddanymi interwencji w celu uzyskania bezstronnego oszacowania efektu netto działania podjętej inicjatywy.

	<p>Źródła w języku angielskim, zalecane użycie translatora np. deepl.com</p> <p>Prezentacja 174 slajdy!</p> <p>https://scholar.harvard.edu/files/malf/files/jhsph-ie-2014_v10.pdf</p> <p>Czytanie 80 stron!</p> <p>https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/information/evaluations/pdf/impact/ciewp2_final.pdf</p>
Zadanie trenera	Zorganizować wspólne lub indywidualne studiowanie podanych treści. Pomagać uczącym się w przypadku, gdy potrzebne są dalsze wskazówki lub wyjaśnienia.
Zadanie słuchacza	Studuj indywidualnie dostarczone treści lub dołącz do wspólnej sesji zorganizowanej przez Trenera. Rób notatki do następnych zajęć; nie wahaj się zadawać pytań, dziel się swoimi przemyśleniami z innymi uczestnikami/tutorem, skup się na praktycznym aspekcie zdobywanej wiedzy, odnosząc się do wyzwań, jakie napotykasz w organizacji, w której jesteś zaangażowany na co dzień.
Wykorzystane materiały	Zasoby internetowe: filmy, prezentacje, artykuły (przykłady powyżej).
Dotyczy celów #	10-12

Ćwiczenie 3.3. Praca w grupie: rozważania na podstawie filmu

Zamierzone efekty nauczania:

23) Dowiedz się, czy możemy kiedykolwiek poznać sytuację kontrfaktyczną, czy też nie.

Czas	1 godzina
Treść	<p>Zadanie 1/ Refleksja na temat filmu</p> <p>Wideo <i>5 minut!</i></p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=5eNhS0oaLHo</p> <p><i>(Kanał Youtube posiada funkcję automatycznego tłumaczenia na wybrany język)</i></p> <p><i>Źródła w języku angielskim, zalecane użycie tłumacza np. deepl.com</i></p> <p>Zadanie:</p> <p>Proszę obejrzeć film "Czym jest kontrfaktyczność?" i spróbować odpowiedzieć na pytania filozoficzne z ostatniego slajdu. Spróbuj przedyskutować to w grupie i/lub z prowadzącym.</p>

Zadanie trenera	Ułatwiał pracę indywidualną lub grupową tak, by uczestnicy mogli w końcu znaleźć odpowiedzi na te filozoficzne pytania. Wykorzystaj techniki dostosowane do sytuacji, np. burzę mózgów, podział grupy na mniejsze zespoły, dyskusję indywidualną itp.
Zadanie słuchaczy	Postępuj zgodnie z instrukcjami trenera. Zastanów się nad filmem; zrób notatki z propozycjami odpowiedzi. Podziel się i przedyskutuj swoje przemyślenia w grupie lub indywidualnie z tutorem. Dojdźcie do wniosków końcowych i znajdźcie potrzebne rozwiązania.
Wykorzystane materiały	Tablica i kreda/ tablica i marker/ tablica inteligentna Papierowe notatki i markery/ odpowiednik TIK (komputery/ laptopy/ smartfony)
Dotyczy celu #	10

Ćwiczenie 3.4: Projekt & Praktyka: od abstrakcyjnego myślenia do rzeczywistości

Zamierzone efekty nauczania:

24) Projekt (lub odniesienie do) rzeczywistego przykładu i identyfikacja praktyki Scenariusza alternatywnego (kontrafaktycznego)

Czas	2 godziny
Treść	 <p>Zadanie 2/ Od abstrakcyjnego myślenia do rzeczywistości Przyjrzyj się powyższym obrazkom. Wyobraź sobie, że symbolizują one interwencję i brak interwencji. Spróbujcie przeanalizować wpływ w obu przypadkach. Od abstrakcyjnego rozumowania przejdź do przykładów z prawdziwego życia, najlepiej z organizacji, w której pracujesz. Podziel się swoją refleksją w grupie i/lub z prowadzącym.</p>
Zadanie trenera	Jest to ćwiczenie oparte na projektowaniu i szkoleniu. Upewnij się, że wszystkie etapy projektowania i szkolenia są zakończone zgodnie z metodologią DBE (patrz: Załącznik do programu nauczania).

Zadanie słuchacza	Postępuj zgodnie z wytycznymi trenera. Zdecyduj indywidualnie lub w grupie, którą opcję wybierzesz, a następnie wykonaj ćwiczenia w oparciu o rzeczywisty kontekst z własnego doświadczenia lub zaproponowane przykłady.
Wykorzystane materiały	Wyobrażenia, obrazy symboliczne (przykłady powyżej).
Dotyczy celu #	10

Ćwiczenie 3.5: Test: Sprawdź swoją wiedzę i umiejętności w tym temacie

Zamierzone efekty nauczania:

25) Ugruntowanie wiedzy i umiejętności w zakresie podstaw ewaluacji wpływu wg scenariusza kontrfaktycznego

Czas	30 minut – 1 godzina
Treść	<p>! Ważna uwaga: Poprawne odpowiedzi nie są widoczne dla uczących się.</p> <p>Kwiz 1/ Pojedynczy wybór</p> <p>Proszę wybrać właściwą odpowiedź (tylko jedna jest prawidłowa):</p> <ol style="list-style-type: none"> Co oznacza termin RCT? <ul style="list-style-type: none"> A. Randomised Control Trial (randomizowane badanie kontrolne) B. Randomizowana tendencja kontrfaktyczna C. Próba kontrolna wyników D. Randomizowane leczenie kontrolne Która metoda jest znana jako opcja eksperymentalna? <ul style="list-style-type: none"> A. Wyniki proporcjonalności B. Kluczowi informatorzy C. Grupa kontrolna D. Dopasowanie osądzące Która z opcji NIE jest quasi-eksperymentalna? <ul style="list-style-type: none"> A. Różnica w różnicy B. Nieciągłość regresji C. Sekwencyjna alokacja D. Logicznie skonstruowana analiza kontrfaktyczna <p><i>Poprawne odpowiedzi: 1A, 2C, 3D</i></p> <p>Kwiz 2/ Wielokrotny wybór</p> <p>Proszę wybrać prawidłowe odpowiedzi (więcej niż jedna odpowiedź może być prawidłowa)</p> <ol style="list-style-type: none"> Włączenie kontrfaktyczności do ewaluacji wpływu <ul style="list-style-type: none"> A. jest bardzo łatwe B. jest wymagające C. może być osiągnięte na wiele sposobów D. jest możliwe tylko na poziomie uniwersyteckim

	<p>2. Metoda Różnica w Różnicy:</p> <p>A. jest znana jako metoda podwójnej różnicy</p> <p>B. jest opcją projektu badawczego</p> <p>C. jest opcją eksperymentalną</p> <p>D. jest opcją quasi-eksperymentalną</p> <p>3. Metoda Kluczowy Informator:</p> <p>A. angażuje ekspertów</p> <p>B. jest opcją nieeksperymentalną</p> <p>C. odnosi się do społeczności</p> <p>D. przewiduje alternatywy bez interwencji</p> <p><i>Poprawne odpowiedzi: 1B,C; 2A,B,D; 3A,B,C,D</i></p>
Zadanie trenera	Wspierać proces testowania. Sprawdź wiedzę uczniów po zakończeniu lekcji. Kwizy mogą być przeprowadzane indywidualnie lub w grupie. Ważnym elementem na koniec lekcji powinno być porównanie wyników z wszystkimi uczestnikami i ich omówienie.
Zadanie słuchacza	Postępuj zgodnie z instrukcjami trenera. Nie wahaj się pytać, jeśli coś jest niejasne. Zdecydujcie indywidualnie lub w grupie, jakie odpowiedzi są poprawne.
Wykorzystane materiały	Testy sprawdzające w wersji papierowej lub on-line.
Dotyczy celów #	10-12

Lekcja 4: Dobór próby ewaluacji wpływu

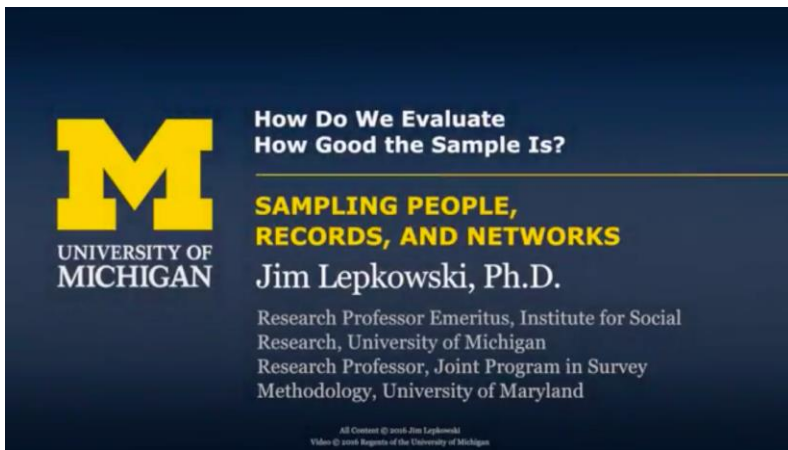
Cele lekcji:

- 13) Dowiedz się, jak dobierać jednostki badawcze w próbie z interesującą Cię populacji, aby precyzyjnie oszacować różnice w wynikach pomiędzy grupą poddaną oddziaływaniu a grupą porównawczą
- 14) Dowiedz się, jak określić wielkość próby przy użyciu obliczeń mocy
- 15) Dowiedz się, jak dostosować procedury doboru próby

Ćwiczenie 4.1. Przygotowanie

Zamierzone efekty nauczania:

- 26) Określenie własnych oczekiwań i efektów uczenia się na temat doboru próby ewaluacji wpływu

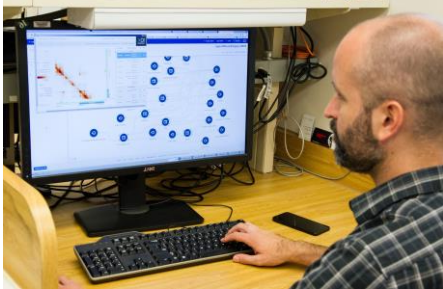

Czas	30 minut – 1 godzina
Treść	<p>WIDEO</p> <p>https://www.coursera.org/lecture/sampling-methods/1-6-how-do-we-evaluate-how-good-a-sample-is-0Azr8</p> <p>Wstępne oglądanie wideo Ćwiczenie 14 minut!</p> <p>Źródło w języku angielskim (zalecane użycie tłumacza np. deepl.com)</p>
Zadanie trenera	Zorganizuj wspólne oglądanie filmu zaproponowanego powyżej. Skonfrontuj wiedzę przekazaną w trakcie krótkiego ćwiczenia wprowadzającego z oczekiwaniami uczestników wobec bieżącej lekcji.
Zadanie słuchaczy	Wykonaj ćwiczenie wybrane przez trenera, pamiętając o podstawowych pytaniach, na które należy odpowiedzieć: <i>Jakie są wasze oczekiwania wobec obecnej lekcji?</i>
Wykorzystane materiały	Informacje z Internetu (sugerowane powyżej lub podobne)
Dotyczy celu #	13

Ćwiczenie 4.2.

Praca indywidualna: definicja, etapy i procedury doboru próby ewaluacji wpływu

Zamierzone efekty nauczania:

- 27) Zapoznanie się z teorią leżącą u podstaw doboru próby do oceny wpływu
- 28) Zrozumienie etapów i procedur doboru próby w ramach ewaluacji wpływu

Czas	2 godziny
Treść	<p style="text-align: center;"><u>DOBÓR PRÓBY – DEFINICJA</u></p> <p>Zwykle celem ewaluacji wpływu programu jest uzyskanie informacji o tym, jak interwencja wpłynęła na populację, która jest przedmiotem zainteresowania. Programy/projekty są zazwyczaj realizowane na obszarach geograficznych, gdzie populacje są duże i przekraczają nasze zasoby, aby obserwować je w całości. W związku z tym musimy dokonać doboru próby. Dobór próby jest procesem polegającym na wyborze zbioru obserwacji z populacji w celu oszacowania wybranego parametru - np. wpływu programu na tę populację.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div> <p style="text-align: center;"><u>ETAPY</u></p> <p>Kroki, jakie należy podjąć przy planowaniu doboru próby w ramach oceny wpływu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wybierz metodę doboru grupy porównawczej • Określ, jakie dane są potrzebne • Zdefiniuj próbę wymaganą do oszacowania różnic w wynikach między grupą badaną a grupą porównawczą. • Ustal zarówno wielkość próby, jak i sposób wylosowania jednostek w próbie z interesującej Cię populacji. <p style="text-align: center;"><u>3 PROCEDURY WYBORU PRÓBY</u></p> <p>Trzy powszechnie stosowane procedury doboru próby w ewaluacji oddziaływania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prosty dobór próby losowej (SRS – Simple Random Sampling)) 2. Próba grupowa (Cluster Sampling) 3. Losowanie warstwowe Stratified Random Sampling) <p>SRS jest często wykorzystywana jako wzór podstawowy, z którym porównywana jest wariancja próby w statystykach wykorzystujących inne wzory doboru próby. SRS przypisuje równe prawdopodobieństwo wyboru każdemu elementowi struktury.</p>

	<p>Próba grupowa (Cluster sampling)</p> <p>Procedura doboru próby skupia się na podziale populacji na c podzbiorów (klastrow), z których każdy ma b elementów, wyborze a z c klastrow i pomiarze sumy interesującej nas cechy w każdym z wybranych klastrow. Jeśli wybierzemy elementy losowo z wybranych skupisk, efekt projektowy średniej z próby będzie mały, a precyzja średniej z próby będzie rosła.</p> <p>Losowanie warstwowe (Stratified Random Sampling)</p> <p>W ramach losowania warstwowego dzielimy populację na podgrupy, zwane warstwami. W każdej warstwie pobieramy osobną próbę.</p> <p>Stratyfikacja może być potrzebna, jeśli chcemy zmniejszyć błąd standardowy, poprzez uzyskanie kontroli nad składem próby oraz chcemy zapewnić reprezentację pewnych grup.</p> <p>Prezentacja 24 slajdy!</p> <p>http://pubdocs.worldbank.org/en/952101463413520026/Core-21-Eng-Sampling-and-Power-Calculations-Nazmul-Chaudhury.pdf</p>
Zadanie trenera	Zorganizować wspólne lub indywidualne studiowanie podanych treści. Pomagać uczącym się w przypadku, gdy potrzebne są dalsze wskazówki lub wyjaśnienia.
Zadanie słuchaczy	Studuj indywidualnie dostarczone treści lub dołącz do wspólnej sesji zorganizowanej przez Trenera. Rób notatki do następnych zajęć; nie wahaj się zadawać pytań, dziel się swoimi przemyśleniami z innymi uczestnikami/tutorem, skup się na praktycznym aspekcie zdobywanej wiedzy, odnosząc się do wyzwań, jakie napotykas w organizacji, w której jesteś zaangażowany na co dzień.
Wykorzystane materiały	Zasoby internetowe: filmy, prezentacje, artykuły (przykłady powyżej).
Dotyczy celów #	13,15

Ćwiczenie 4.3. Praca w grupie

Zamierzone efekty nauczania:

29) Poznanie oceny wpływu w praktyce

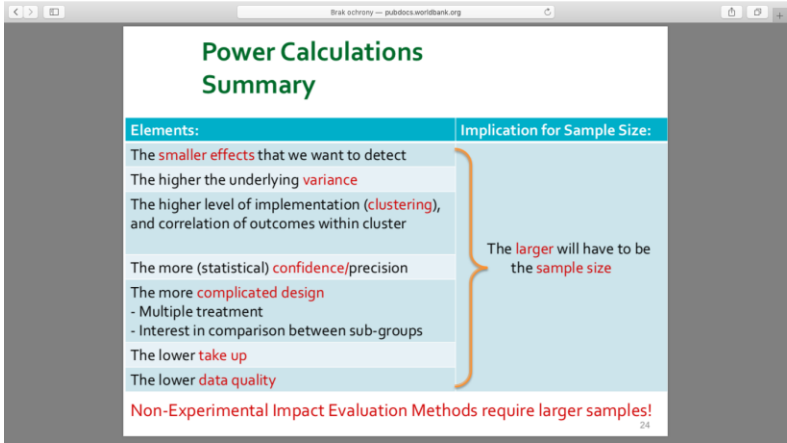
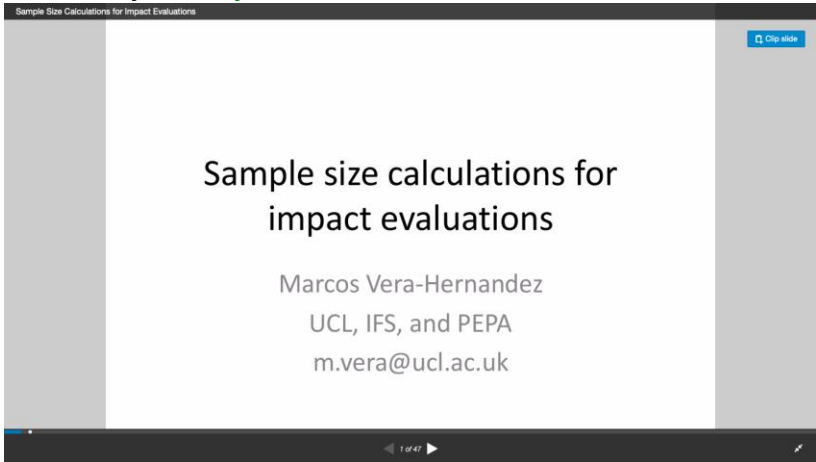
Czas	1 godzina
Treść	<p>Części do przeczytania do wyboru przez Trenera/ 367 stron!</p> <p>http://www.fapesp.br/avaliacao/manuais/impact_evaluation_2016.pdf <i>Źródło w języku angielskim (zalecane użycie translatora np. deepl.com)</i></p> <p>Zadanie 1/ Rozmiar próby (b) Wybierz projekt/program/ dowolny rodzaj interwencji podjętej przez Twoją organizację. Spróbujcie oszacować wielkość próby do ewaluacji wpływu, stosując intuicyjne podejście opisane powyżej.</p> <p>Zadanie 2/ Rozmiar próby (a) Wybierz projekt/program/ dowolny rodzaj interwencji podjętej przez Twoją organizację. Spróbujcie oszacować wielkość próby do ewaluacji wpływu, korzystając z wzorów przedstawionych powyżej oraz w dodatkowych źródłach. W przypadku, gdy nie jesteście w stanie tego zrobić, spróbujcie wskazać osobę z Waszego zespołu lub spoza niego, która mogłaby wykonać tę usługę. Proszę przygotować krótką listę oczekiwań wobec eksperta zewnętrznego.</p>
Zadanie trenera	Ułatwiał pracę indywidualną lub grupową tak, aby uczniowie mogli ostatecznie dojść do odpowiedzi na podstawie wybranych przez Ciebie fragmentów wykładu. Wykorzystaj techniki dostosowane do sytuacji, np. burzę mózgów, podział grupy na mniejsze zespoły, dyskusję indywidualną, itp.
Zadanie słuchaczy	Postępuj zgodnie z instrukcjami prowadzącego. Zastanów się nad fragmentem tekstu; zrób notatki z propozycjami odpowiedzi. Podziel się i przedyskutuj swoje przemyślenia w grupie lub indywidualnie z tutorem. Dojdźcie do wniosków końcowych i znajdźcie potrzebne rozwiązania.
Wykorzystane materiały	Tablica i kreda/ tablica i marker/ tablica inteligentna Papierowe notatki i markery/ odpowiednik TIK (komputery/ laptopy/ smartfony)
Dotyczy celów #	13-15

Ćwiczenie 4.4: Projekt & Praktyka: Jak określić rozmiar próby

Zamierzone efekty nauczania:

30) Zaprojektować (lub odnieść się do) rzeczywisty przykład i przeciwiczyć określanie wielkości próby

Czas	2 godziny
Treść	<p style="text-align: center;">ROZMIAR PRÓBY</p> <p>Obliczenia mocy mówią nam, jak duże muszą być próby. Istnieją dwa możliwe podejścia: a) oparte na matematyce i b) oparte na intuicji.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 10px 0;"> <p style="text-align: center; color: green; font-weight: bold;">How to determine the sample size?</p> <p>▪ The short response: an ugly formula</p> $N = \left[\frac{4\sigma^2 (z_{\alpha/2} + z_{\beta})^2}{D^2} \right] [1 + \rho(H-1)]$ </div> <p>a)</p> <p>Możesz dowiedzieć się z dodatkowych źródeł polecanych w tym rozdziale, jak to dokładnie obliczyć lub zatrudnić eksperta od statystyki, ale przynajmniej po zakończeniu kursu powinieneś wiedzieć, czego oczekiwać od swojego doradcy.</p> <p>b) Możesz kierować się intuicją (Intuicja w obliczeniach mocy)</p> <p>Nie wiemy z góry, jaki będzie efekt naszej polityki.</p> <p>Jak możemy być pewni, że będziemy w stanie go zmierzyć?</p> <p>Analiza poniższych pytań może pomóc w określeniu wielkości próby.</p> <p><i>Podstawowe elementy:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jaki jest minimalny wpływ, który uzasadniałby inwestycję w interwencję? 2. Jak bardzo zmienny jest wynik, który nas interesuje? 3. Czy twój program tworzy klastry? <p><i>Inne fakty:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wiele pytań ewaluacyjnych/grup poddawanych działaniu. 2. Porównanie wpływów pomiędzy podgrupami 3. Wykorzystanie 4. Jakość danych 5. Parametry statystyczne (dźwignia zaufania, moc,...) 6. Wybór metody oceny wpływu

	 <p>Źródło w języku angielskim (zalecane użycie translatora np. deepl.com)</p> <p>Prezentacja 47 slajdów!</p> <p>https://www.slideshare.net/MarcosVera1/sample-size-calculations-for-impact-evaluations</p> <p>Źródło w języku angielskim (zalecane użycie translatora np. deepl.com)</p>
Zadanie trenera	<p>Jest to zadanie związane z projektowaniem i szkoleniem. Upewnij się, że wszystkie etapy projektowania i szkolenia są zakończone zgodnie z metodologią DBE (patrz: Załącznik do programu nauczania).</p>
Zadanie słuchacza	<p>Postępuj zgodnie z wytycznymi trenera. Zdecyduj indywidualnie lub w grupie, którą opcję wybierzesz, a następnie wykonaj ćwiczenia w oparciu o rzeczywisty kontekst z własnego doświadczenia lub zaproponowane przykłady.</p>
Wykorzystane materiały	<p>Zasoby internetowe (przykłady powyżej)</p>
Dotyczy celów #	<p>13-15</p>

Ćwiczenie 4.5: Test: Sprawdź swoją wiedzę i umiejętności w tym temacie

Zamierzone efekty nauczania:

31) Ugruntowanie wiedzy i umiejętności w zakresie podstaw doboru próby w ewaluacji wpływu

Czas	30 minut – 1 godzina
Treść	<p>! Ważna uwaga: Poprawne odpowiedzi nie są widoczne dla uczących się.</p> <p>Kwiz 1/ Prawda czy Fałsz</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stratyfikacja pozwala na zmniejszenie błędów standardowych. P/F 2. Stratum oznacza podgrupę P/F 3. Klaster oznacza podgrupę P/F 4. SRS oznacza prostą próbkę losową P/F 5. Obliczenia mocy ułatwiają podjęcie decyzji o wielkości próby. P/F 6. Dobór próby opisuje proces losowania próby jednostek z populacji w celu oszacowania charakterystyki tej populacji. P/F 7. Ewaluacja wpływu wymaga oszacowania różnicy w wynikach pomiędzy dwiema grupami (poddaną interwencji i porównawczą). P/F <p>Kwiz 2/ Dopasowanie</p> <p>Proszę dopasować pojęcie (A,B,C) do jego cechy (1,2,3)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podgrupy 2. Podzbiór; 3. Wielkość próby <p>A. Obliczenia mocy B. Warstwy C. Klasy</p> <p><i>Poprawna odpowiedź: 1B; 2C; 3A</i></p>
Zadanie trenera	<p>Wspierać proces testowania. Sprawdź wiedzę uczniów po zakończeniu lekcji. Kwizy mogą być przeprowadzane indywidualnie lub w grupie. Ważnym elementem na koniec lekcji powinno być porównanie wyników z wszystkimi uczestnikami i ich omówienie.</p>
Zadanie słuchacza	<p>Postępuj zgodnie z instrukcjami trenera. Nie wahaj się pytać, jeśli coś jest niejasne. Zdecydujcie indywidualnie lub w grupie, jakie odpowiedzi są poprawne.</p>
Wykorzystane materiały	<p>Testy sprawdzające w wersji papierowej lub on-line.</p>
Dotyczy celów #	<p>13-15</p>